

Wymagania edukacyjne z edukacji dla bezpieczeństwa dla klasy I c na rok szkolny 2025/2026 w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego (Dz.U. 2024 poz. 1019), program nauczania „Żyję i działam bezpiecznie” oraz sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów.

I . Wymagania edukacyjne.

1. Alarmowanie i ewakuacja

Ocena				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych, - wymienia zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu, - wymienia podstawowe środki alarmowe, - wymienia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych, - wskazuje drogi ewakuacji w szkole, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: sygnały - drogi ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne - miejsce zbiórki ewakuowanej ludności - zasady zachowania się uczniów podczas ewakuacji ze szkoły (internatu) - potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu, - charakteryzuje zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych, - omawia zasady postępowania po opublikowaniu komunikatu ostrzegawczego, - zna miejsca ukrycia się po ogłoszeniu poszczególnych alarmów, - wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje stopnie ewakuacji - omawia zasady postępowania po opublikowaniu komunikatu ostrzegawczego, - uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redaguje treść komunikatu ostrzegawczego o zbliżającym się (wybrany) zagrożeniu dla miejscowości, w której mieszka, - podejmuje inicjatywę własną wykonując prezentacje multimedialne, referaty na wybrany temat (wynikający z programu nauczania), a następnie efekt pracy prezentuje na forum klasy,

2. Podstawy pierwszej pomocy

Ocena				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje definicję i wymienia cele oraz zadania pierwszej pomocy, - wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy, - potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia; - wyjaśnia pojęcie stanu zagrożenia życia, - zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej - zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym: a) unikania narażania własnego zdrowia, b) oceniania własnych możliwości, c) rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym, d) wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu, - wymienia główne stany zagrożenia życia lub zdrowia - wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia, - wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu, - podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia, - zna zasady postępowanie w przypadku omdlenia - wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu; wyjaśnia mechanizm zadławienia, omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia, wykonuje na manekinie rękoczyn ratunkowy w przypadku zadławienia, - omawia zasady postępowanie w przypadku omdlenia - wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych; rozumie, jakie są następstwa zaburzeń czynności tych układów, - rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę; - podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy, - wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci, - wymienia poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia, - przeprowadza wywiad ratowniczy SAMPLE, - opisuje podstawowe sposoby transportu poszkodowanych z miejsc niebezpiecznych - wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności - opisuje znaczenie liter 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje następstwa zaburzeń czynności układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć; - opisuje poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia - omawia znaczenie pojęcia „złota godzina” - opisuje sytuacje, w jakich można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej - opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej; zna algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych z użyciem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczestniczył w pozaszkolnych formach rywalizacji w ratownictwie medycznym, - podejmuje inicjatywę własną wykonując prezentacje multimedialne, referaty na wybrany temat (wynikający z programu nauczania), a następnie efekt pracy prezentuje na forum klasy,

<p>ochrony osobistej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo wzywa pomoc; wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe, - zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną: wymienia objawy utraty przytomności, ocenia przytomność poszkodowanego, ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami przez okres do 10 sekund), wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło – żuchwa, układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej, zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny, systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej, - bezpiecznie odwraca poszkodowanego z brzucha na plecy - zna i wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej: a) wyjaśnia pojęcie nagłego zatrzymania krążenia i wymienia jego oznaki, b) c) opisuje 	<p>kończyny oraz opatrunek uciskowy</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn, - wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu), - omawia i stosuje zasady unieruchamiania złamań kości długich i stawów (zasada Potta) - wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa, - omawia zasady postępowania z poszkodowanymi, u których podejrzewa się uraz kręgosłupa, - wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach; omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego, demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny, - zna najważniejsze przyczyny wstrząsu, wymienia zagrożenia z niego wynikające, - wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach; - opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs) - wymienia typowe objawy 	<p>stanowiących skrót nazwy schematu oceny stanu poszkodowanego „A-B-C”</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia - proponuje działania samopomocowe po zaobserwowaniu objawów zwiastujących omdlenie - w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji, wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny, - wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem, - zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia, na szyi, w pachwinie i pod pachą - wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci - prawidłowo szacuje powierzchnię oparzeń - wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) - omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi; wymienia ich objawy, - opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych 	<p>AED, proponuje działania zapobiegające zadławieniu w typowych sytuacjach życia codziennego</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa - odtwarza etapy pomocy w podtopieniach; w sytuacji symulowanej podejmuje czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu), - w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanego o zatrucie; - omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej - prawidłowo stosuje stażę taktyczną - omawia sposób wykonania chwytu Rauteka i wskazuje okoliczności typowe dla jego zastosowania - umiejętnie stosuje schemat diagnostyczny FAST - potrafi zatamować krwotok z trudno dostępnych miejsc: pachy, pachwiny, szyi, 	
--	--	---	--	--

<p>algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej, d), e) omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia, f) wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą, - opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn; wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu, wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu),</p> <p>- wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu,</p> <p>- wymienia przykłady zapobiegania urazom kończyn w sporcie, domu, pracy,</p> <p>- wyjaśnia pojęcie oparzenia, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń,</p> <p>- wie , na czym polega</p>	<p>wstrząsu krwotocznego</p> <p>- zna definicję masywnego krwotoku,</p> <p>-zna sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zawału serca ➤ udaru mózgu ➤ napadu duszności ➤ porażenia prądem ➤ ukąszenia lub użądlenia ➤ pogryzienia przez zwierzęta ➤ napadu padaczkowego ➤ hipo- lub hiperglikemii 	<p>tlenkiem węgla, gazami toksycznymi,</p> <p>- umie zatamować krwotok za pomocą opaski improwizowanej,</p> <p>- potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego,</p> <p>- definiuje NZK , wymienia jego przyczyny i typowe objawy</p> <p>- charakteryzuje zagrożenia płynące ze strony wstrząsu anafilaktycznego (przyczyny, objawy)</p>		
---	---	--	--	--

<p>udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie; stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego),</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn - opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia, wyjaśnia zagrożenia związane z wodą, - zna zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej umie zatamować krwotok za pomocą opaski improwizowanej, - wyjaśnia pojęcie zadławienia, - wie na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach <p>zna typowe okoliczności i objawy wystąpienia udaru termicznego oraz udaru słonecznego</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa - proponuje zastosowanie zastępczych środków opatrunkowych 				
--	--	--	--	--

3. Zagrożenia i działania ratownicze

Ocena				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje zagrożenia i ich źródła - podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach, - opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania; - wymienia ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: ochotnicze straże pożarne, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe; - wymienia nazwy formacji służb działających na rzecz zwalczania skutków zagrożeń - zna zasady postępowania podczas pożaru, wypadku komunikacyjnego, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, - wymienia główne przyczyny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego, - potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer - opisuje sposób użycia podręcznego sprzętu gaśniczego - przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych - proponuje skuteczne sposoby zapobiegania panice - omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego), - zna zasady postępowania w przypadku wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje działalność społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: Ochotniczej Straży Pożarnej, Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego - wyjaśnia zadania w.w. służb - omawia zasady profilaktyki pożarowej - opisuje sposoby gaszenia najczęściej występujących pożarów (w zarodku) - wymienia najczęstsze zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa - podaje przykłady najczęściej występujących okoliczności znalezienia niewypałów i niewybuchów - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach - zna skład i przeznaczenie IPP i IPR - wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia; - omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę - zna procedury postępowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji - omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych - wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i proponuje właściwą na nie reakcję - proponuje działania podnoszące bezpieczeństwo w sieci - wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi oraz zna możliwości wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony ludzi przed szkodliwym wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących - omawia sposób użycia indywidualnego pakietu przeciwichemicznego, a także indywidualnego pakietu radioochronnego; - opisuje stosowanie kodu kolorystycznego i manualnego w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - należy do młodzieżowych struktur OSP, WOPR lub innych formacji ratowniczych - uczestniczył w pozaszkolnych formach rywalizacji z zakresu obrony cywilnej, ochrony p.poż. lub zarządzania kryzysowego - potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa. - podejmuje inicjatywę własną wykonując prezentacje multimedialne, referaty na wybrany temat (wynikający z programu nauczania), a następnie efekt pracy prezentuje na forum klasy,

<p>pożarów</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna zasady postępowania podczas pożaru - wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego - charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy; - rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej - w zakresie zagrożenia terrorystycznego wyjaśnia pojęcie terroryzmu; - wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania - wymienia przykładowe materiały, jakie można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry - wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami - wyjaśnia znaczenie pojęć: odkażanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja - opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania; - zna wybrane definicje cyberbezpieczeństwa, - zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”), 	<p>intensywnej śnieżycy, burzy, wichury, zimna;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa; - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach; - wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne 	<p>w przypadku wystąpienia cyberprzemocy przedstawia sposoby zachowania się w przypadku katastrofy przemysłowej lub budowlanej</p>	<p>kontakcie poszkodowanych z zespołem ratowniczym</p>	
---	--	--	--	--

4. Bezpieczeństwo państwa

Ocena				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna elementy składowe systemu bezpieczeństwa, - wymienia główne zagrożenia dla współczesnego bezpieczeństwa - wymienia rodzaje Sił Zbrojnych RP - omawia zadania Sił Zbrojnych RP - wymienia obronne powinności obywateli RP - wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa; - wyjaśnia zadania tych służb - rozpoznaje podstawowe typy uzbrojenia i wyposażenia Sił Zbrojnych RP - rozpoznaje podstawowe typy uzbrojenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna poszczególne instytucje systemu bezpieczeństwa, charakter związków między nimi, - zna i wymienia nazwy formacji mundurowych układu pozamilitarnego państwa, - wymienia rodzaje świadczeń obywateli na rzecz obronności - omawia struktury organizacyjne oraz podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP - podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem - wymienia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa - omawia podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej; - charakteryzuje rodzaje sił zbrojnych RP - wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych, - wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i wie, jaka powinna być na nie właściwa reakcja, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, - kategoryzuje je, przypisuje im właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa, lokalnego i całego państwa - zna i określa zakres działania wybranych organizacji proobronnych, - wyjaśnia rolę i zadania formacji mundurowych układu pozamilitarnego państwa w systemie bezpieczeństwa państwa; - zna rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie, - wymienia i charakteryzuje konstytucyjne stany nadzwyczajne w RP - wymienia zadania obrony cywilnej - orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie pojęcia siatki bezpieczeństwa i infrastruktury krytycznej - kategoryzuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, - przypisuje im właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa, lokalnego i całego państwa - zna i wymienia zadania parlamentu, prezydenta, Rady Ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa - uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa; - omawia podstawy prawne funkcjonowania obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej; - stosując właściwą terminologię, dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jest aktywnym członkiem organizacji skautowych lub proobronnych - jest członkiem grup rekonstrukcyjnych, klubów historyczno-kolekcjonerskich itp. - doskonalą się w wybranej dyscyplinie (sporcie) przydatnej w zakresie obronności kraju (sporty walki, strzelectwo, lekkoatletyka, biegi na orientację, jeździectwo, sporty motorowe i motorowodne, pływanie, nurkowanie, spadochroniarstwo, survival, bushcraft itp.) - wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego oraz wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie, - podejmuje inicjatywę własną wykonując prezentacje multimedialne, referaty na wybrany temat (wynikający z programu nauczania), a następnie efekt pracy prezentuje na forum klasy,

5. Edukacja obronna

Ocena				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zjawisko paniki, - wymienia ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania; - zna możliwości pozyskiwania wody i pożywienia występujących w środowisku naturalnym, - wymienia środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania - zna zasady zachowania się na strzelnicy - wyjaśnia „zasadę trójki” • wyjaśnia znaczenie zasady: „uciekaj, kryj się, walcz” - zna zasady składania i rozkładania broni, - potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem np.: broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych. - wymienia 4 kluczowe zasady posługiwania się bronią – BLOS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia sposoby przeciwdziałania panice, - wie, jak wykorzystywać środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania, - wymienia objawy odwodnienia i niedożywienia - wymienia objawy niedoboru snu - charakteryzuje sposoby postępowania w sytuacji kryzysowej - proponuje skład indywidualnego zestawu EDC - omawia zasady zachowania się na strzelnicy - prawidłowo przyjmuje podstawowe pozycje strzeleckie: stojąc, klęcząc, leżąc - omawia zasady BLOS oraz ich znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania; - przedstawia podstawowe wskazówki ułatwiające przetrwanie w przygodnym terenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe błędy popełniane przez strzelców, - wymienia główne przyczyny wypadków podczas strzelania - omawia ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania, - potrafi określić podział ról w czasie współdziałania układu militarnego z podmiotami układu pozamilitarnego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna warunki uzyskania pozwolenia na indywidualne posiadanie broni w Polsce, - podejmuje inicjatywę własną wykonując prezentacje multimedialne, referaty na wybrany temat (wynikający z programu nauczania), a następnie efekt pracy prezentuje na forum klasy,

Wymagania edukacyjne są dostosowywane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia zgodnie z wskazanymi przepisami ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych :

- 1) posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w Indywidualnym Programie Edukacyjno-Terapeutycznym,
  - 2) posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania – na podstawie tego orzeczenia,
  - 3) posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się, lub inną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującą na potrzebę takiego dostosowania – na podstawie tej opinii,
  - 4) nieposiadającego orzeczenia lub opinii wymienionych w pkt. 1-3, który jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole – na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczycieli i specjalistów;
  - 5) posiadającego opinię lekarza o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego – na podstawie tej opinii.
- Szczegółowe opisy dostosowań są ujęte w dokumentacji pomocy pedagogiczno- psychologicznej.

Wymagania edukacyjne zostały opracowane przez Monikę Oleniacz

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

1. W odpowiedziach pisemnych, w których poszczególne zadania są punktowane, ocena, jaką otrzymuje uczeń, jest zgodna z przyjętym rozkładem procentowym dla danej oceny tj.

0 - 40%	- ndst
41 - 50%	- dop
51 - 70%	- dst
71 - 89%	- db
90 - 98%	- bdb
99 -100%	- cel

2. Ocnom bieżącym nadaje się następujące wagi:
- wypowiedz ustna – waga 1

- pisemne prace domowe – waga 1
- krótkie prace pisemne z trzech ostatnich lekcji (kartkówki)– waga 2
- sprawdzian/test z całego działu programowego – waga 3
- ćwiczenia praktyczne z zakresu pierwszej pomocy – waga 2
- efekt pracy na lekcji (praca indywidualna/grupowa)– waga 1
- prace projektowe do wykonania samodzielnie lub w zespole – waga 2
- prezentacje multimedialne, referat, plakat – waga 2

3. Ocenę śródroczną lub roczną (z uwzględnieniem wszystkich ocen w danym roku szkolnym) ustala się jako średnią ważoną ocen bieżących wg następującej skali:

Średnia ważona	Ocena śródroczna/roczna
0 – 1,74	niedostateczny
1,75 – 2,50	dopuszczający
2,51 – 3,50	dostateczny
3,51 – 4,50	dobry
4,51 – 5,50	bardzo dobry
5,51 – 6	celujący

Ocena roczna, wynikająca ze średniej ważonej, jest oceną minimalną. Nauczyciel, biorąc pod uwagę stopień opanowania materiału, ma prawo do ustalenia oceny rocznej o jeden stopień wyższej.

4. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej uregulowane są w Statucie.

5. Sposoby oceniania osiągnięć uczniów.

Ocenie podlegać mogą następujące formy pracy i dokonania ucznia:

- sprawdziany pisemne, testy (obejmujące dział programowy),
- kartkówki (maksymalnie z trzech tematów),
- odpowiedzi ustne,
- zastosowanie zdobytej wiedzy teoretycznej z zakresu pierwszej pomocy w praktyce (ćwiczenia z zakresu pierwszej pomocy),
- prace pisemne domowe,
- praca na lekcji (indywidualna, w grupach),
- prezentacje multimedialne, referaty, plakaty,
- prace projektowe do wykonania samodzielnie lub w zespole,

W przypadku prac pisemnych ocenie podlegają:

- poprawność merytoryczna,
- zrozumienie i realizacja tematu,
- wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce,
- umiejętność stosowania pojęć i terminów,

W ocenie odpowiedzi ustnej uwzględnia się następujące kryteria:

- poziom merytoryczny wypowiedzi,
- umiejętność przekazania wiedzy,
- stosowanie terminologii,
- wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce,
- tworzenie ciągów przyczynowo – skutkowych,
- wyciągania wniosków,

6. Pozostałe zasady oceniania

Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie 1 raz w okresie, na początku lekcji. Nauczyciel wpisuje informację o nieprzygotowaniu do dziennika. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej, uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie i nieodrobioną pracę domową ocenę niedostateczną.

Zgłoszenie nieprzygotowania nie dotyczy tych zajęć, w ramach których nauczyciel zaplanował z odpowiednim wyprzedzeniem pisemną pracę kontrolną, ćwiczenie, prezentację lub inną terminową formę sprawdzenia osiągnięć edukacyjnych uczniów (wyjątek stanowią uczniowie, którzy mieli co najmniej tygodniową usprawiedliwioną nieobecność).

Prawo do zgłaszania nieprzygotowania nie dotyczy również 3-tygodniowego okresu przed śródrocznym lub rocznym klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej.

Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną za prace niesamodzielne – skopiowane w całości/ częściowo z Internetu lub innych dostępnych źródeł. Ocena śródroczna i roczna z przedmiotu ustalana jest na podstawie co najmniej 3 ocen bieżących ustalanych systematycznie.

7. Zasady uzupełniania braków

Po jednodniowej nieobecności uczeń uzupełnia zeszyt i przygotowuje się na kolejną lekcję.

Po nieobecności ucznia trwającej co najmniej 7 dni dydaktycznych nauczyciel wyznacza termin przystąpienia do prac klasowych nie wcześniej niż po 5 dniach dydaktycznych od ustania absencji.

8. Poprawa prac pisemnych

Uczeń ma możliwość poprawienia ocen z prac pisemnych lub odpowiedzi ustnych w ciągu dwóch tygodni od otrzymania oceny, po wcześniejszym umówieniu się z nauczycielem (do dziennika wpisywane są obie oceny).

Pod koniec semestru nie przewiduje się dodatkowych zaliczeń.

Uczeń, który pisał sprawdzian/kartkówkę/test niesamodzielnie jest zobowiązany napisać pracę pisemną z danego zakresu wiedzy i umiejętności jeszcze raz lub odpowiedzieć ustnie w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

Sprawdzane i oceniane prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotyczące oceniania

są udostępniane uczniowi lub jego rodzicom/opiekunom prawnym według obowiązujących zasad.